

מבוא לתושב"ע

השתלשלות התורה שבעל פה

עם ישראל קיבל בסיני שתי תורות – אחת בכתב – חמשת חומשי תורה, ואחת מסרה למשה בעל פה.

1. מהו תפקידה של התורה שבעל פה? _____
- "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים, ונביאים מסרו לאנשי הכנסת הגדולה" (אבות א' א') _____
2. א. מי הם אנשי כנסת הגדולה? _____
- ב. כתוב שתיים מהתקנות של אנשי כנסת הגדולה _____
- ג. מי תיקן את נוסח תפילת עמידה ואת מבנה התפילה? הסבר מדוע היה צורך בתיקון זה. _____

תקופת התנאים

3. מי הם הסנהדרין? _____
4. התנאים הראשונים היו ה"זוגות" – מהו תפקידם של כל אחד מהזוגות. כתוב דוגמא לשניים מהזוגות _____
5. לאחר החורבן ייסד רבן יוחנן בן זכאי בית מדרש ומרכז רוחני חדש ביבנה. _____
- א. מדוע היה צורך בכך? (שתי סיבות) _____
- ב. כתוב דוגמא לתקנה שתיקן רבן יוחנן בן זכאי "זכר למקדש", ומה הייתה המטרה בתקנה זו _____
6. יצירות הלכתיות של התנאים : המשנה ומדרשי ההלכה. _____
- א. מהי המשנה? _____
- ב. מהם מדרשי ההלכה שחברו ע"י התנאים? _____
- ג. ששת סדרי המשנה. כתוב מה תוכנו של כל סדר: _____

זמ"ן נק"ט

- סדר זרעים – הלכות שקשורות ל _____
- סדר מועד – הלכות _____
- סדר נשים – הלכות _____
- סדר נזיקין – הלכות _____
- סדר קודשים – הלכות _____

סדר טהרות – הלכות _____

ד. מהי הבריייתא ומהי התוספתא? _____

ה. מדרשי ההלכה :

מכילתא-מדרש הלכה לספר _____

ספרא- מדרש הלכה לספר _____

ספרי- מדרש הלכה לספר _____

ו. מהו הסדר שעל פיו סודרו המשניות במשנה, ומהו הסדר שעל פיו סודרו מדרשי ההלכה?

7. תקופת האמוראים

א. מתי התחילה תקופת האמוראים? מה היה עיקר פועלם? _____

ב. היכן מרוכזים דברי האמוראים? _____

ג. היכן נחתם התלמוד הירושלמי ומדוע מכונה כך? _____

ד. מה כולל התלמוד? _____

ה. כתוב שניים מההבדלים בין התלמוד הירושלמי לבין התלמוד הבבלי _____

ו. מהו הסדר שעל פיו סודרו מדרשי האגדה, ומהו התוכן של מדרשים אלה?

8. תקופת הסבוראים:

מיהם הסבוראים ומדוע מכונים כך? _____

9. תקופת הגאונים:

א. מיהם הגאונים ומה עיקר פועלם? _____

ב. כתוב שתי יצירות שנכתבו בתקופת הגאונים- _____

ג. במה תרמו הגאונים להתקבלותו של התלמוד הבבלי בכל תפוצות ישראל? _____

10. תקופת הראשונים:

א. מתי התחילה תקופת הראשונים, ומה מייחד אותה לעומת תקופת הגאונים? _____

ב. כתוב על שניים ממפרשי התלמוד הבבלי בתקופת הראשונים

ג. הרי"ף – חיבורו של הרי"ף מכונה "תלמוד קטן" – הסבר מה כולל חיבור זה. _____

ספרי פסיקה בתקופת הראשונים:

א. הרמב"ם כתב את חיבורו "משנה תורה", מהו משנה תורה? _____

ב. מהו הכינוי הנוסף לספר, ומדוע מכונה כך? _____

ג. מדוע כתב הרמב"ם את משנה תורה? _____

ד. כתוב שני הבדלים מרכזיים בין חיבורו של הרי"ף לבין משנה תורה לרמב"ם. _____

ה. מי חיבר את "ארבעה הטורים"? _____

הטור כולל ארבעה חלקים== ארבעה טורים: מה התוכן של כל חלק?

אורח חיים- _____

אבן העזר- _____

יורה דעה- _____

חושן משפט- _____

ו. ר' יוסף קארו- חיבר את שני החיבורים ההלכתיים "בית יוסף" ו"שולחן ערוך". הסבר מהו כל אחד מן

החיבורים האלה.

1. "בית יוסף"- _____

2. שולחן ערוך - _____

ז. מהו חיבור ה"מפה" ומי כתבו? _____

11. תקופת האחרונים: מחתימת השולחן ערוך עד זמננו- ספרי פסיקה.

א. מה מאפיין את ספרי הפסיקה של האחרונים? _____

ב. מהו תוכנו של ספר משנה ברורה, ומי כתב אותו? _____

ג. מי כתב את הבן איש חי, ומה תוכנו? _____

ד. כתוב שלושה חיבורים הלכתיים נוספים מתקופת האחרונים, ואת תוכנם. _____

12. ספרות השאלות והתשובות - מאמרים ואנציקלופדיות:

א. מהי ספרות השו"ת? _____

ב. כתוב שני ספרי שו"ת מתקופות שונות. _____

13. ביאורים חדשים למשנה ולתלמוד:

- א. במשך שנים רבות לומדים משנה בעזרת פירוש _____
- ב. מהו פירוש של הרב קהתי למשנה? _____
- ג. כתוב שני חיבורי ביאורים לתלמוד שנכתבו בימינו _____
- ד. מהו ה"דף היומי" ומי מייסדו? _____

14. מכוני מחקר תורניים:

כתוב שני מכוני מחקר תורניים בימינו ובמה עוסקים. _____

כתוב שני מאגרי מידע הלכתיים מתוקשבים ובמה עוסקים _____

מיהו הרב צבי יהודה קוק?
ראש ישיבת מרכז הרב בירושלים. ממנהיגיה של הצינון
הדתית. בנו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק ועורך
כתביו.

הרב צבי יהודה נהג לומר לתלמידיו: "אתם לומדים פה בישיבה של מרן אבא, שהיה תלמיד הנצי"ב, שהיה תלמיד ר' חיים מוולז'ין, שהיה תלמיד הגר"א, רמב"ם, ר' עקיבא, משה רבנו - הר סיני. המשך ישיר. הישיבה המשך מעמד הר סיני. המשך שושלת דורות" (מתוך החוברת "הוא היה אומר")